

Vergadering van het college van burgemeester en wethouders

d.d. 14 februari 2023

Onderwerp	Inrichting jeugdhulp 2024
Zaaknr.	488672
Datum	8 februari 2023
Vorbereid door	Cluster beleid en strategie
Portefeuillehouder	Gerben van Duin
Financiële gevolgen / dekking	Aan het inrichten van de lokale toegang en het aansluiten bij de SOZ zijn incidentele kosten verbonden voor 2023. Deze kosten worden geraamd op in totaal € 200.000. Dit bedrag kan worden gedekt uit het begrotingsresultaat 2023. Voor de structurele kosten van de SOZ wordt nog een begroting opgesteld. Deze kosten worden meegenomen bij het opstellen van de Richtnota 2024 e.v..
Bijlage(n)	- Raadsinformatiebrief
Openbaar	Nee, tot alle gemeenten een besluit hebben genomen op 14 februari 2023
Gemeenteraad	Ja, mondelinge toelichting tijdens C&K 22 februari 2023 + RIB
Beslispunten	1. Een lokale organisatie in te richten, bij voorkeur op Rijnstreekniveau, voor het bieden van jeugd- en gezinshulp, het verzorgen van toegang tot specialistische jeugdhulp en het zorgen voor verbinding met lokale partners; 2. Aan te sluiten bij de regionale overeenkomsten van de Serviceorganisatie Zorg (SOZ) voor de specialistische jeugdhulp; 3. Eenmalig een budget van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de aansluiting bij de SOZ en het realiseren van de lokale toegang en dit te dekken uit het begrotingsresultaat 2023; 4. De raadsinformatiebrief Jeugdhulp 2024 vast te stellen.
Samenvatting	De overeenkomst met GO! voor jeugd loopt eind 2023 af en kan niet meer worden verlengd. Dat betekent dat wij de jeugdhulp per 2024 moeten inrichten. We willen hierbij kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp realiseren. Voorgesteld wordt

	conform advies	bespreken	opmerkingen
Astrid Heijstee-Bolt			
Dolf Kistemaker			
Nick van Egmond			
Yvonne Peters-Adrian			
Gerben van Duin			
Robert van Zijl			

Besluit d.d.

een lokale organisatie in te richten voor het bieden van jeugdhulp en het verzorgen van de toegang tot specialistische jeugdhulp en voor de specialistische jeugdhulp aan te sluiten bij de overeenkomsten die regionaal zijn gesloten.

Inleiding

Onze gemeente was voornemens om samen met de gemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn de jeugdhulp vorm te geven per 2024. Hiervoor heeft het college op 11 oktober 2022 de bestuursopdracht “Opdracht jeugdhulp 2024 Rijnstreek” vastgesteld (zaaknummer 488672). De afgelopen periode is de bestuursopdracht nader uitgewerkt om te komen tot concrete voorstellen voor de inrichting van de jeugdhulp per 2024. Tijdens dit proces is gebleken dat het lokaal inkopen van specialistische jeugdhulp niet haalbaar is, o.a. gelet op de verwachte verplichte regionale inkoop van bepaalde vormen van jeugdhulp. Maar ook vanwege de kosten die verbonden zijn aan het lokaal inkopen van en sturen op specialistische jeugdhulp. Daarom wordt nu voorgesteld om, in afwijking van het eerdere besluit, voor de specialistische jeugdhulp aan te sluiten bij de regionaal afgesloten overeenkomsten. De voorgestelde inrichting van de jeugdhulp per 2024 wordt daarmee als volgt:

1. We gaan, bij voorkeur op Rijnstreekniveau een lokale toegang inrichten (jeugd- en gezinsteam). Deze toegang is verantwoordelijk voor de toegang tot hulp en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen, het leveren van ambulante gezinsgerichte hulp en de doorgeleiding naar en regie op gespecialiseerde vormen van jeugdhulp. De professionals binnen het jeugd- en gezinsteam moeten nadrukkelijk de verbinding zoeken met partners, zoals preventie en welzijn, Tom in de buurt, Serviceplein, huisartsen, onderwijs, kinderopvang en veiligheidspartners. De organisatievorm moet nog nader worden verkend.
2. Voor de specialistische jeugdhulp sluiten we aan bij de contracten die op regionaal niveau zijn afgesloten en worden beheerd door de Serviceorganisatie Zorg (SOZ).
3. Voor de jeugdbescherming, jeugdreclassering, gesloten jeugdhulp en crisisbereikbaarheidsdienst blijft de situatie ongewijzigd: daarvoor blijven we deelnemen aan de regionaal afgesloten overeenkomsten.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met deze indeling en om de middelen, die nodig zijn om dit te realiseren, beschikbaar te stellen.

Wat willen we bereiken

We willen kwalitatief goede en voor ons als gemeente betaalbare jeugdhulp realiseren, waarmee we de doelen van de Omgevingsvisie en het coalitieakkoord realiseren:

- kinderen moeten in een veilige omgeving kunnen opgroeien en een goede start kunnen maken in hun leven.
- voor jeugdigen en/of hun ouders is er tijdig passende hulp beschikbaar, waarbij ouders zoveel mogelijk zelf de regie houden/ krijgen en zelf verantwoordelijkheid nemen.

Onderbouwing

1.1 Met een lokaal jeugd- en gezinsteam willen we jeugdhulp zo veel mogelijk lokaal organiseren

Met het inrichten van een lokaal jeugd- en gezinsteam, samen met Nieuwkoop, willen we de jeugdhulp dichtbij onze inwoners organiseren. We vragen van het jeugd- en gezinsteam om lokaal aanwezig en zichtbaar te zijn. Daarmee wordt het team een logisch onderdeel van de sociale infrastructuur in de leefomgeving van inwoners, waardoor ze daar ook goed mee kunnen verbinden. Zo zorgen we ervoor dat de samenwerking van jeugdhulp met onderwijs,

kinderopvang, preventiepartners, huisartsen en veel andere partijen die een belangrijke rol spelen in die sociale infrastructuur goed gefaciliteerd wordt.

2.2 Aansluiten SOZ is in de tijd en juridisch gezien haalbaar

Momenteel is onze gemeente voor een beperkt pakket in Holland Rijnland aangesloten bij de Serviceorganisatie Zorg (SOZ). Nieuwkoop is nu volledig aangesloten in Holland Rijnland. De mogelijkheid bestaat dit pakket ook voor onze gemeente uit te breiden. De SOZ voert dan voor onze gemeente, net zoals voor de andere gemeenten binnen Holland Rijnland het contractmanagement, facturatie, administratieve processen, check op het woonplaatsbeginsel en dergelijke uit. Aansluiten bij de regionale overeenkomsten is tijdstechnisch en juridisch gezien een haalbare optie, mits wij als gemeenten voor 14 februari 2023 hierover een besluit nemen. Door aan te sluiten bij Holland Rijnland creëren we tegelijkertijd rust zodat we ons beter kunnen richten op de oprichting en inrichting van het lokale jeugd- en gezinsteam.

2.3 Aansluiten bij de SOZ is financieel de betere optie

We hebben de afgelopen periode onderzocht of een lokale inkoop een haalbare optie is, tijdstechnisch en financieel. Het gaat hierbij niet alleen om het uitvoeren van een lokale inkoop maar ook om het inrichten van een backoffice die de taken, zoals hierboven bij de SOZ is omschreven, moet uitvoeren. Uit de verkenning is gebleken dat het uitvoeren van de lokale inkoop en het inrichten van een backoffice gelet op de beperkte tijd tot 2024 risicovol is. Daarnaast zijn er aanzienlijk hogere kosten verbonden aan het lokaal inkopen en het inrichten van de backoffice (zie kopje kosten).

2.4 Aansluiten bij SOZ geeft mogelijkheid tot lokale sturing

De aanbieders en de SOZ hebben in een eerdere verkenning aangegeven dat ook bij regionale contractering er ruimte bestaat om op lokaal niveau strategisch partnerschap aan te gaan met aanbieders en om lokaal te sturen. Daarnaast kunnen we, door extra beleidscapaciteit in de regionale samenwerking in te zetten, sturen op de regionale voorstellen en besluitvorming.

2.5 Hervormingsagenda

In de Hervormingsagenda en in het wetsvoorstel “Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen” wordt gekoerst op meer regionale samenwerking. Door nu aan te sluiten bij de regionale overeenkomsten, anticiperen we op dit wetsvoorstel.

2.6 Minder bestuurlijke legitimiteit

Bij inkoop op Holland Rijnlandniveau kan minder democratische legitimiteit gevoeld worden: besluiten worden op een groter regionaal niveau genomen, waardoor de lokale zeggingskracht in zekere mate beperkt is. De nieuwe regionale governance-structuur rond de SOZ beoogt meer gemeentelijke invloed en democratische legitimiteit te borgen.

2.7 Beperkt zicht op effectiviteit en doelrealisatie

Binnen Holland Rijnland is uitgebreide informatie over productie, doorlooptijden en dergelijke voorhanden: het dashboard van SOZ geeft een actueel inzicht in budgetten, aantallen jeugdigen die zorg ontvangen, over de aanbieders die de zorg leveren en over het type hulp dat wordt ingezet. Informatie over bijv. effectiviteit en doelrealisatie op cliëntniveau ontbreekt echter. Dit is echter een ontwikkelpunt binnen de regio.

Uitvoering

Kosten

Inrichten Jeugd- en gezinsteam

De komende periode zullen we kosten maken voor het inrichten van een jeugd- en gezinsteam. De structurele kosten vanaf 2024 vallen naar alle waarschijnlijkheid binnen de begroting. Voor 2023 moeten wel incidentele kosten worden gemaakt voor de inrichting van het team. De komende periode zullen wij hiervoor een begroting gaan opstellen. Op voorhand houden we rekening met een benodigd budget van € 100.000.

Aansluiten bij SOZ

De kosten voor aansluiten bij de SOZ zijn op dit moment nog niet bekend. Een offerte wordt binnenkort verwacht. Op basis van de aansluiting van Voorschoten bij de SOZ worden de kosten geraamd op maximaal € 100k incidenteel in 2023 en circa € 170.000 structureel vanaf 2024, waarbij in 2024 daarbovenop nog enkele incidentele kosten worden gemaakt.

	2023	2024	2025
Meerkosten SOZ	€ 110.000	€ 180.000	€ 170.000

Extra ambtelijke inzet

Naast bovengenoemde kosten moet ook rekening worden gehouden met extra ambtelijke inzet voor beleid en contractmanagement. Een deel van het beleid en het contractmanagement zit op dit moment bij GO! voor jeugd en bij de regio/SOZ voor gemeente Nieuwkoop. Als we aansluiten bij de overeenkomsten in de regio, moeten we daar ook ons aandeel van de benodigde ambtelijke capaciteit leveren. Dat zal meer zijn dan nu aan de orde is. Daarnaast moeten we, als we stevig willen sturen als gemeenten op de gewenste transformatie en op het aangaan van strategische partnerschap met de grote(re) aanbieders), daar ook onze inzet op plegen.

Dekking kosten

In de begroting is voor 2023 een bedrag van € 5.303k opgenomen voor de lokale jeugdhulp (dus niet de regionaal ingekochte jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp). Dit bedrag is volledig belegd bij GO! voor jeugd en bevat daarmee geen ruimte voor de dekking van bovengenoemde kosten. De kosten voor 2023 voor onze gemeente voor de aansluiting bij de SOZ ad € 200.000 kunnen worden gedekt vanuit het begrotingsresultaat.

Voor 2024 is een bedrag van € 4.757k in de begroting opgenomen en voor 2025 € 4.357k. De kosten voor 2024 en 2025 ad € 200k worden meegenomen bij het opstellen van de Richtnota.

Nota bene 1

Bij het vaststellen van de bestuursopdracht is ook een bedrag van € 96k beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van de bestuursopdracht. Dit budget is nog niet volledig benut en kan ter dekking worden gebruikt van de kosten voor de inrichting van het jeugd- en gezinsteam en het aansluiten bij de SOZ. Op dit moment is niet bekend hoeveel budget nog resteert.

Nota bene 2

We hebben de financiële consequenties van lokale inkoop laten doorrekenen door een onafhankelijk bureau. Het gaat hierbij om kosten voor de inkoop (incidenteel) en kosten voor het inrichten van de backoffice (incidenteel en structureel). Voor onze gemeente zou het ongeveer om de volgende kosten gaan:

	2023	2024	2025
Lokale inkoop: bedrijfsvoering	€ 352.751	€ 345.502	€ 305.502
Lokale inkoop: inkoopprocedure	€ 25.000	-	-

Participatie en tijdlijn

Afgelopen periode

Het afgelopen jaar hebben we op meerdere momenten en op verschillende manieren input opgehaald:

1. Voorjaar 2022: brede verkenning onder gemeenten en aanbieders (huidige en potentieel nieuwe aanbieders) over kansen en aandachtspunten bij de inrichting jeugdhulp 2024, waarbij ook aandacht is besteed aan de geleerde lessen vanuit het verleden met GO! voor jeugd
2. 1 december 2022: dag van de jeugdhulp. Op deze dag hebben we met aanbieders, veiligheidspartners, samenwerkingspartners, huisartsen, onderwijs en kinderopvang van gedachten gewisseld over de inrichting van de jeugdhulp per 2024
3. Januari 2023: we hebben met meerdere aanbieders van specialistische jeugdhulp (huidige en potentieel nieuwe aanbieders) de inrichting van de jeugdhulp getoetst, waarbij het met name ging over de kansen en knelpunten van een lokale inkoop van jeugdhulp.

Uit het de verkenning van januari is het volgende naar voren gekomen:

- De grotere en specialistische aanbieders zijn niet allemaal voorstander van lokale inkoop vanwege administratieve last, landelijke ontwikkelingen en mogelijke versnippering van personele inzet in een krappe arbeidsmarkt; er zijn ook (grotere en kleinere) aanbieders die aangeven dat zolang de facturatie via het berichtenverkeer loopt en de contractgesprekken alleen wanneer nodig worden gevoerd, deze aanvullende administratieve lasten meevallen;
- zorgaanbieders zijn verdeeld over de noodzaak van een lokale inkoop: voor een goede samenwerking met de gemeente en de stichting op de transformatie doelen is lokale inkoop niet noodzakelijk zeggen sommigen; andere organisaties zien dat juist wel als noodzakelijk vanwege de belangrijke rol die de gemeente heeft;
- als er wordt gekozen voor een lokale inkoop doen zij wel mee wanneer het inkooptraject niet te ingewikkeld wordt vormgegeven en er geen ingewikkelde eisen worden gesteld;
- als de aanbesteding dit jaar wordt gedaan voor 2024 is het wel van belang dat tarieven, voorwaarden en afspraken vergelijkbaar zijn met Holland Rijnland en aansluiten op landelijke standaarden.

Risico's

De kosten voor de jeugdhulp nemen toe

De gemeenten die deelnemen aan de SOZ beslissen gezamenlijk over het gewenste niveau van de SOZ en de kosten die hiermee gepaard gaan. Wij vormen als Kaag en Braassem een klein onderdeel van de regio. Ook de kosten van de jeugdhulp kunnen toenemen omdat verwijzers meer gebruik maken van hun wettelijk verwijfsrecht en rechtstreeks (zonder tussenkomst van het jeugd- en gezinsteam naar de gecontracteerde aanbieders verwijzen (nu loopt dat via GO! voor jeugd). Omdat we geen eigen contracten met deze aanbieders hebben, kunnen we geen samenwerking met het jeugd- en gezinsteam afdwingen en kunnen we daardoor minder sturen (al dan niet samen het jeugd- en gezinsteam) op de verwijsstromen en de inzet en duur van de specialistische hulp, waardoor de kosten kunnen toenemen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet aan de orde

Communicatie

Na besluitvorming wordt de communicatie gericht naar drie groepen:

- raad via de raadsinformatiebrief
- samenwerkingspartners en professionals
- (potentiële) aanbieders

De raadsinformatiebrief is als bijlage bijgevoegd. De communicatie richting partners en aanbieders vindt plaats via een mail. De boodschap in deze mail wordt samen met Alphen en Nieuwkoop opgesteld en is afhankelijk van de besluiten in de drie gemeenten op 14 februari. Deze is daarom niet bijgevoegd.

Na deze eerste communicatie in de week van 14 februari zal een afzonderlijke communicatiestrategie worden opgestart over de specialistische hulp (samen met de SOZ) en over het lokale jeugd- en gezinsteam.

Ondernemingsraad

Dit voorstel heeft geen personele consequenties. De ondernemingsraad is dan ook niet aan de orde.

Integraliteit

Het voorstel is besproken met cluster/team financiën vanwege hun verantwoordelijkheid met betrekking tot de benodigde middelen. Resultaat van dat overleg is dat dit voorstel doorgeleid kan worden naar het college. Het voorstel is besproken met de portefeuillehouder in het stafoverleg op 6 februari 2023, maar ook in de weken daarvoor. Resultaat van dit overleg is dat dit voorstel voorgelegd kan worden aan het college. Het voorstel is ook gezien en akkoord bevonden door de manager van de afdeling Ontwikkeling.